

Sidonnaisuusilmoitukset ja sidonnaisuusrekisteri

Tarkltk 29.09.2025 § 51

148/00.03.02/2025

Kuntalain 84 § :ssä säännellään kunnan luottamushenkilön ja viranhaltijan sidonnaisuuksien ilmoittamisesta. Kuntalain mukaisesti sidonnaisuusilmoitus tehdään tarkastuslautakunnalle, joka valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Kunnan on pidettävä sidonnaisuuksista rekisteriä yleisessä tietoverkossa, jollei salassapidosta muuta johdu. Kuntalain 84 § :n 2 momentin mukaan luottamushenkilön ja viranhaltijan on tehtävä sidonnaisuusilmoitus johtotehtävistään sekä luottamustoimistaan elinkeinotoimintaa harjoittavissa yrityksissä ja muissa yhteisöissä, merkittävästä varallisuudestaan sekä muistakin sidonnaisuuksista, joilla voi olla merkitystä luottamus- ja virkatehtävien hoitamisessa.

Velvollisuus ilmoittaa sidonnaisuuksista koskee kunnanhallituksen ja alueidenkäyttölaissa (132/1999) tai rakentamislaisissa (751/2023) tarkoitettuja tehtäviä hoitavan toimielimen jäseniä ja varajäseniä, valtuuston ja lautakuntien puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa, kunnanjohtajaa sekä kunnanhallituksen ja lautakunnan esittelijää. Ilmoitus on tehtävä kahden kuukauden kuluessa siitä, kun henkilö on tehtäväänsä valittu. Henkilön on myös ilmoitettava viivytyksettä sidonnaisuuksissa tapahtuneet muutokset.

Ilmoitusvelvollisuus koskee vain tehtäviä, omistuksia tai jäsenyyksiä, joita asian omaisella luottamushenkilöllä tai viranhaltijalla itsellään on. Ilmoitusvelvollinen on itse vastuussa sidonnaisuusilmoituksen tekemisestä, lisäksi henkilöllä itsellään on velvollisuus ilmoittaa muutoksista sekä korjata virheelliset tiedot sidonnaisuuksissa.

Elinkeinotoiminnalla tarkoitetaan liike- ja ammattitoimintaa ja yrityksen tai muun yhteisön johtotehtävillä ainakin toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajan tehtäviä. Luottamustoimilla tarkoitetaan

toimielimen jäsenyyttä eli esimerkiksi yrityksen hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenyyttä. Merkittävällä varallisuudella tarkoitetaan esimerkiksi merkittäviä kiinteistöjen, yritysten osakkeiden tai asunto-osakeyhtiöiden osakkeenomistuksia.

Tulkintaohjeena on varallisuuden liittyminen elinkeinotoimintaan tai sijoitus toimintaan, myös merkittävä velka, takaus tai vakuus, jos ne liittyvät elinkeinotoimintaan. Muilla sidonnaisuuksilla tarkoitetaan toimintaa esimerkiksi yhdistyksissä ja muissa yhteisöissä.

Sidonnaisuuksien ilmoittamista koskevan sääntelyn tarkoituksena on päätöksen teon avoimuuden ja läpinäkyvyyden edistäminen ja sillä pyritään turvaamaan kuntalaisten luottamusta hallinnon riippumattomuuteen ja puolueettomuuteen.

Esteellisen henkilön on edelleenkin ilmoitettava esteellisyydestään asian käsittelyssä ja esitettävä toimielimen pyynnöstä selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä esteellisyyssarviointissa. Esteellisyyssarviointi tehdään tapaus- ja asiakohtaisesti.

Sidonnaisuusilmoitus ei myöskään korvaa luottamushenkilön velvollisuutta esittää selvitys vaalikelpoisuuden arvioinnin edellyttävistä tiedoista.

Viranhaltijoiden on lisäksi ilmoitettava kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 18 §:n nojalla sivutoimistaan. Kuntaliiton ohjeistuksen mukaan tarkastuslautakunta on vastuussa sidonnaisuusilmoitusten vastaanottamisesta ja siitä, ettei rekisteriin viedä ylimääräistä tai turhaa tietoa. Tarkastuslautakunnan onkin tarkastettava sidonnaisuusilmoitukset ennen tietojen viemistä rekisteriin ja yleiseen tietoverkkoon.

Ilmoitusvelvollisia ovat toimieliminä kunnanhallitus jaostoineen ja tekninen lautakunta. Muista lautakunnista ilmoitusvelvollisia ovat niiden puheenjohtajistot, tarkoittaen myös keskusvaalilautakunnan, tarkastuslautakunnan sekä valtuuston puheenjohtajistoa.

Viranhaltijoista ilmoitusvelvollisia ovat kunnanjohtaja sekä kunnanhallituksen ja lautakuntien(+jaoston) esittelijät.

Sidonnaisuusilmoituksiin saattaa poikkeustapauksissa sisältyä salassa pidettävää tietoa, jota ei julkaista yleisessä tietoverkossa. Tarkastuslautakunnan tehtävä on valvoa, että ilmoitukset sisältävät ainoastaan lain edellyttämiä tietoja. Ilmoitukset, joihin sisältyy salassa pidettävää tietoa, käsitellään valtuustossa suljetussa kokouksessa.

Kun luottamustoimi tai tehtävä on päättynyt rekisteristä ja tietoverkosta poistetaan kyseisen henkilön tiedot.

Ehdotus (puheenjohtaja):

Tarkastuslautakunta päättää järjestää sidonnaisuusrekisterin hoidon ja käytännön ylläpidon kunnan sihteerin tehtäväksi (vastaanottaa ilmoitukset, tarkastaa ja viedä sidonnaisuusrekisteriin).

Kuntalain 84 § :n mukaisesti sidonnaisuuksien valvontavastuu säilyy silti tarkastuslautakunnalla.

Tämän valvontatehtävän hoitamiseksi tarkastuslautakunnan tulee saada kokouksiinsa kunnan sihteeriltä ilmoitus uusista sidonnaisuusrekisterin päivityksistä (muut kuin teknisluontoiset päivitykset), jonka jälkeen ne käydään tarkastuslautakunnassa läpi.

Tähän kokoukseen on pyydetty kunnan sihteeriltä sidonnaisuuksien tilanne tiedoksi, jonka perusteella tarkastuslautakunta käy tähän mennessä ilmoitetut sidonnaisuudet läpi.

Päätös:

Tarkastuslautakunta merkitsi saadun informaation tiedoksi ja keskusteli sidonnaisuusilmoitusten käytännön ylläpidosta ja hyväksymiskäytännöstä. Tarkennettiin arkistosihteerin titteli ja muutoin puheenjohtajan esitys hyväksyttiin. Tarkastuslautakunta päätti tarkentaa yleisiä linjauksia koskien sidonnaisuuksien ilmoittamista ja esitystapaa.

